

*Pyto
spindesys*

S A R A H
J I O

baltos lankos

Sarah Jio

Ryto spindesys

Romanas

Iš anglų kalbos vertė Lyra Donovan

baltos lankos

*Anai ir visoms kitoms paklydusioms,
sielvartaujančioms moterims atminti.
Lietingos dienos netrunka amžinai. Linkiu
surasti savąjį kelią.*

AUTORĖS ŽODIS

Rašau šiuos žodžius, sėdėdama savo name-laive* Siatle, ir žvilgčioju pro langą į apniukusį dangų virš Junjono ežero. Lietus pila kaip iš kibiro. Barbena į stogą, o vėjo gūšiai teškia jį į langus. Tai mėgstamiausios mano dienos ežere. Regiu, kaip pro šalį plaukia antys ir motorinės valtys, vienas kitas lietaus nepabūgęs baidarininkas. Man jauku ir esu patenkinta.

Kai nusprendžiau parašyti šį romaną, žinojau tik tai, kad veiksmas vyks name-laive, Junjono ežere.

* Namas-laivas – ant vandens plūduriuojantis pastatas, kuriame yra viskas, ką galima rasti įprastiniame name. Nuo įprastinio namo namas-laivas skiriasi tuo, kad yra mobilus ir gali būti nuplukdomas į norimą vietą. Namai-laivai neretai įrengiami labai prabangiai ir taip pritaikomi gyventi, kad labiau primena tikrus namus nei transporto priemonę. Viena žinomiausių JAV namų-laivų bendruomenių yra įsikūrusi Junjono ežere (Siatlas, Vašingtono valstija). (Čia ir toliau – vert. past.)

Visą gyvenimą praleidusi Siatlo regione, visada žavėjauosi plūduriuojančiais namais (žinoma, toks vienas filmas pavadinimu „Nemiegantys Siatle“ tą jausmą tik sustiprino). Prieš daug metų, būdama jauna žurnalistė, rašiau straipsnį apie gyvenimą name-laive ir niekada nepamiršiu, kaip mane pirmą kartą pakvietė apžiūrėti plūduriuojančio namo. Moteris, maloniai įsileidusi į savo namus (pro duris, kurių apačioje buvo įrengta speciali anga antims), papasakojo, koks tas gyvenimas ežere: kad pučiant vėjui namas ima sūpuotis, kad ežero bangavimas padeda užmigti. Bet labiausiai įsiminė jos pasakojimas apie tai, kad namų-laiwų bendruomenė yra lyg didelė šeima, kurios nariai padeda vieni kitiems ištikus bėdai ir saugo paslaptis kaip patikimi draugai.

Pradžią šiam romanui tikriausiai davė diena, kai peržengiau to nedidelio plūduriuojančio namo slenkstį. Netrukus jau pati troškau gyventi nuosavame name-laive. Tačiau, mūsų šeimai padidėjus, su vyru nusprendėme, kad auginti tris mažus berniukus name-laive – ne pats geriausias sprendimas (įsivaizduokite, kaip sunku siauroje prieplaukoje žaisti kamuoliu!). Taigi šią svajonę atidėjome, bent iki 2012-ųjų rugsėjo.

Mano vyras žinojo, kad rezgu mintį apie romaną, kurio veiksmas vyksta name-laive ir, kol ieškojau, kur galėčiau išsinuomoti tokį namą savaitgaliui, jis mane kilniai nustebino. Kodėl gi, pasiūlė jis, mums

neišsinuomojus namo-laivo ilgesniam laikui? Jis galėtų virsti mano darbo kabinetu ir aš iš tiesų pajusčiau, ką reiškia gyventi ant vandens.

Man instinktyviai norėjosi tam prieštarauti. Iš pirmo žvilgsnio tai atrodė lengvabūdiškas ir nebūtinai pinigų švaistymas. Bet paskui pagalvojau: o kaipgi kitaip viską sužinosiu apie šį gyvenimo būdą, šios bendruomenės istoriją, apie vietinius žmones ir jų paslaptis.

Taigi nuvykome apžiūrėti nuomojamo namo-laivo ir per tris su puse sekundes aš jį iki ausų įsimylėjau. Tai buvo mano svajonių namai: miegamasis antresolėje su veikiančiu liuku, stoginis denis su vaizdu į Apžvalgos bokštą ir žavi virtuvė su visa būtiniausia įranga. Nieko nelaukę, pasirašėme nuomos sutartį keturiems mėnesiams.

Nebūčiau parašiusi šios knygos, jei ne tos dienos, praleistos Junjono ežere. Nors ši istorija išgalvota, vis dėlto tie mėnesiai, kuriuos praleidau namų-laivų bendruomenėje, ją labai praturtino ir įkvėpė, pradėdant didžiųjų ančių porele, perinčia šalia mano galinio denio, ir baigiant geraširdžiais kaimynais.

Iki mano namo-laivo nuomos termino pabaigos dar kelios savaitės. Visai nenoriu iš čia išvykti. Čia juokiasi. Čia verkiau. Po šiuo stogu susiradau naujų draugų ir sutvirtinau ryšius su senaisiais. Čia jutau nepaprastą ramybę. Ir, svarbiausia, pamilau namų-laivų bendruomenę.

Tačiau tuoj ateis laikas atsisveikinti, nes, atidavusi leidyklai šio romano rankraštį, turėsiu grąžinti namo-laivo raktus ir pasakyti sudie savo mylimai Valčių gatvei – taip švelniai ją vadinau ir tikrame gyvenime, ir romane. Nepaisant to, ir priepilauka, ir mano sukurta istorija amžiams liks mano širdyje. Namas-laivas Nr. 7. Henrieta ir Heinsas. Mažasis Džimis. Penė ir Kolinai. Aleksas ir Eida. Matau, kaip jie visi mojuoja man einant priepilauka. Prabėgs daug metų, bet aš visada žinosiu, kur juos galima rasti.

SJ

1 SKYRIUS

Siatlas, 2008-ųjų birželio 12-oji

Užlipus ant senos prielaukos, ji sugirgžda man po kojomis, lyg išleistų gilų atodūsi. Lauke tamsu, bet virš galvos kabančios lempučių girliandos nušviečia taką.

Ką sakė moteris iš nuomos punkto telefonu? Septintas namas-laivas iš kairės? Regis, taip. Tvirčiau suimu lagamino rankeną ir lėtai judu pirmyn. Vandenyje lengvai sūpuojasi namas-laivas, pririštas prie kito dviaukščio namo-laivo, dengto pilkšvai ir rudai dažytomis kedro skiedromis, su stoginiu deniu. Priekiniame denyje ant stalo sumirga žibintas, bet po kelių akimirkų jo liepsną kažkas užgesina – galbūt vėjas, o gal kažkas kitas, tūnąs šešėliuose. Įsivaizduoju pro savo tamsius langus žvilgčiojančius prielaukos gyventojus, jie stebi mane ir šnabždasi. „Štai ji“, – sako jie vienas

kitam. „Naujoji kaimynė.“ Kažkas kvailai šypteli. „Girdėjau, ji iš Niujorko.“

Nekenčiu tų prislopintų pokalbių, tų žvilgsnių. Tas gniuždantis smalsumas privertė mane palikti Niujorką. „Vargšė, – prieš mėnesį biure nugirdau, kaip, išeidama iš lifto, pasakė kažkokia moteris. – Nežinau, kaip jai apskritai pavyksta kas rytą išlipti iš lovos po to, kas atsitiko. Jei tai būtų nutikę man, nežinau, kaip gyvenčiau toliau.“ Atsimenu – minutę palaukiau koridoriuje, kol ta moteris dingo už kampo. Negalėjau matyti jos veido, kaip ir visų kitų veidų. Galvos kraipymas. Gailestis. Siaubas. Siatle mano praeities šešėlių uždengs debesys.

Giliai įkvėpusi ir pakėlusি akis, išgirstu kažkur toli sugirgždančias duris. Sustoju, pasiruošusi susitikti su kuo nors akis į akį. Tačiau vienintelis dalykas, kurį matau, – lėtai ežeru slystanti baidarė. Jos vienišas keleivis linkteli man ir akimirksniu pradingsta mėnesienoje. Prieplauka šiek tiek siūbuoja, siūbuoju ir aš, kad ir kaip stengčiausi laikytis tiesiai. Nuo Niujorko iki Siatlo – ilgas kelias, tad tebejaučiu tarpžemyninio skrydžio nuovargį. Minutei stabteliu ir susimąstau, ką aš čia veikiu.

Praeinu pro dar du namus-laivus. Vienas jų – pilkas, su prancūziškomis durimis į šiaurės pusę ir vėtrunge ant stogo. Kitas – rusvas, o po jo langais – raudonų pelargonijų pilni loveliai. Priešais gretimą namą

išdėliotos įvairios vazos ir vazonai. Sustoju pasigrožėti mėlynomis hortenzijomis terakotiniame vazone. Turbūt čia gyvena pedantiškas sodininkas. Prisimenu sodą, kurį palikau savo balkone Niujorke, – nedidelį lovį, prisodintą cviklinių runkelių, bazilikų ir moliūgų tam, kad... prikandu lūpą. Man suspaudžia širdį, bet septinto namo-laivo prieangio šviesa sugrąžina į realybę. Sustoju apžiūrėti savo naujųjų namų: jie didingai, be jokios baimės plūduriuoja pačioje tolimiausioje priekplaukos aikštelėje. Namo-laivo fasadą dengia dažytos kedro skiedros. Nusišypsau, viršutiniame aukšte pamačiusi atvirą liuką. Viskas taip, kaip buvo parašyta skelbime. Atsidūstu.

Štai aš.

Kišdama raktą į spyną, pajuntu gumulą gerklėje. Man staiga pakerta kojas, vos pravėrusi duris parkrentu ant kelių, užsidengiu veidą delnais ir pravirkstu.

PRIEŠ TRIS SAVAITES

Dabar devinta ryto, o Niujorko saulė taip intensyviai skverbiasi pro aštunto aukšto langus į daktaro Evinsono kabinetą, kad turiu ranka prisidengti akis.

– Atleiskite, – sako jis, mostelėdamas ranka žaliuzių link. – Ar šviesa jums trukdo?

– Taip, – atsakau. – Nors... ne, tiesiog... Ne šviesa man degina akis, o mano naujienos.

Atsidūstu ir ištiesiu nugarą standžiai prikimštame krėsle su ryškiai baltais ir žaliais dryžiais. Ant sienos kabo įrėminta Miko Džegerio nuotrauka su autografu. Nusišypsau pati sau, prisiminusi, kaip prieš metus pirmą kartą įžengiau į daktaro Evinsono kabinetą: tikėjau si išvysti juodą odinę sofą ir švariai nusiskutusį vyriškį, vilkintį kostiumą, laikantį užrašų knygelę ir raminausiai linkčiojantį, man besišluostant nosine akis.

Pasak mano svainės Džoanės, jis – geidžiamiausias gedulo terapeutas Manhatane. Tarp jo pacientų buvęs ir Mikas Džegeris (todėl jis ir puošia sieną), ir kitos garsenybės. Po Hyto Ledžerio mirties jo buvusioji Mišelė Viljams lankėsi pas daktarą Evinsoną kas savaitę. Žinau, nes kartą mačiau ją vestibulyje, vartančią *US Weekly* numerį. Tačiau man šis klientų garsenybių sąrašas įspūdžio nedarė. Tiesą sakant, visuomet bijojau terapeutų, bijojau to, ką galiu pasakyti išprovokuota, ir to, kaip jie gali priversti mane *jaustis*. Vis dėlto Džoanė paskatino mane nueiti. Tiesą sakant, *paskatino* – netinkamas žodis. Vieną rytą mudvi susitikome papusryčiauti restorane, įsikūrusiame pastato, kuriame buvo daktaro Evinsono kabinetas, pirmame aukšte. Ji įstūmė mane į liftą, važiuojantį į devintą aukštą. Kai jau stovėjau fojė, norėjau apsisukti ir nueiti, bet prabilo registratorė: „Jūs turbūt pas daktarą Evinsoną devintai.“

Nenoromis įėjau į kabinetą ir pamačiau žaliai ir baltai dryžuotą krėslą – tą patį, kuriame sėdėsiu kiekvieną penktadienį nuo devynių ryto visus ateinančius metus.

– Tikėjotės sofutės, ar ne? – paklausė daktaras Evinsonas su nuginkluojančia šypsena veide.

Linktelėjau.

Jis apsisuko biuro kėdėje ir paglostė savo žilą barzdą.

– Niekada nepasitikėkite terapeutu, kuris savo pacientus guldo ant sofutės.

– Mat kaip, – tariau sėsdamasi. Atsimenu, kaip skaičiau straipsnį apie įnirtingus debatus dėl sofos naudojimo terapijos tikslais. Froidas rinkosi sėdėti pacientams už nugaros, šiems pusiau gulomis tįsant ant sofos. Matyt, jis vengė akių kontakto. Vis dėlto kiti, įskaitant daktarą Evinsoną, sofos metodą laikė neproduktyviu ir net slopinančiu. Dar kiti, jiems pritardami, teigė, kad šis metodas suteikia terapeutui dominuojančią poziciją ir numarina bet kokią tikro pokalbio ir reikšmingo grįžtamojo ryšio galimybę.

Nežinojau, kieno pusėje buvau aš – tiesiog, būdama jo kabinete, jaučiausi nepatogiai.

Nepaisant to, tebesėdėjau tame per daug prikimštam krėslė ir skendau tarp jo minkštų pagalvių. Švelnaus audinio prisilietimas mane veikė lyg didelis apkabinimas ir aš ėmiau jam viską pasakoti.

Atremiu galvą į minkštą atlošą.